

ЗРАЗОК ПРАКТИЧНОГО ЗАВДАННЯ
для кваліфікаційного іспиту кандидатів на посаду судді
СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ОКРУЖНОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ

за позовом Публічного акціонерного товариства комерційний банк
«ПІВНІЧНИЙ»

до Національного банку України

про визнання протиправним та скасування рішення, зобов'язання
вчинити дії

Примітка. При виконанні практичного завдання використовуються норми Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких інших законодавчих актів України щодо правових засад утворення та функціонування Спеціалізованого окружного адміністративного суду та Спеціалізованого апеляційного адміністративного суду» від 26.02.2025 № 4264-IX.

Датою виконання практичного завдання необхідно вважати дату складення іспиту.

СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ ОКРУЖНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД

(вид судового рішення)

« ____ » _____ 20 ____

Справа № 640/5600/25

Спеціалізований окружний адміністративний суд у складі колегії суддів: судді-доповідача Задніпровського О. В., суддів Гриб П. Д., Швайко Л. С.,

за участі:

представника позивача Шумченка А. А.

представника відповідача Білого Т. А.,

розглянув у відкритому судовому засіданні адміністративну справу № 640/5600/25

за позовом Публічного акціонерного товариства комерційний банк «ПІВНІЧНИЙ» (03148, м. Київ, вул. Жмеринська, 3, код ЄДРПОУ 0987654321)

до Національного банку України (01601, Україна, м. Київ, вул. Інститутська, 9, код ЄДРПОУ 00032106)

про визнання протиправним та скасування рішення, зобов'язання вчинити дії.

Суд, -

ВСТАНОВИВ:

Зміст і підстави позовних вимог позивача:

У грудні 2025 року Публічне акціонерне товариство комерційний банк «ПІВНІЧНИЙ» звернулося до суду з позовом до Національного банку України.

У позовній заяві позивач просить:

Визнати протиправним та скасувати рішення НБУ від 14.11.2025 № 764/БТ «Про накладення штрафу на ПАТ КБ «ПІВНІЧНИЙ» у сумі 7695321,56 грн. (сім мільйонів шістсот дев'яносто п'ять тисяч триста двадцять одна грн. 56 коп.).

Обґрунтування позовних вимог:

В обґрунтування позовних вимог ПАТ АКБ «ПІВНІЧНИЙ» зазначило наступне:

1. Оскаржуване рішення відповідача за здійснення банком ризикової діяльності у сфері фінансового моніторингу є протиправним та підлягає скасуванню, оскільки позивачем були здійснені усі можливі та передбачені законодавством та внутрішніми документами дії щодо перевірки Товариств з обмеженою відповідальністю (далі - ТОВ) «ПІВДЕНЬ ІНВЕСТ», «ЗАХІД ФІНАНС» та «СХІД ІНВЕСТ».

2. ПАТ АКБ «ПІВНІЧНИЙ» зазначило, що чинним законодавством не визначено конкретного переліку підстав, зокрема, щодо проведення перевірки договорів на підтвердження достовірності здійснення фінансової операції за рахунками клієнтів, оскільки правову оцінку укладеним договорам, на підставі яких виникають, змінюються або припиняються права та обов'язки сторін договору надає суд в рамках розгляду певної справи з визнанням або відмовою у визнанні таких умов договору недійсними.

3. Також, позивач посилався на те, що відповідачем не доведено наявності ознак, що можуть свідчити про вчинення порушень вимог законодавства з питань фінансового моніторингу, визначених абзацом 2, підпункту 1, абзацом 1 підпункту 6, підпунктом 7 пункту 7.21 глави 7 розділу II Положення про застосування Національним банком України заходів впливу, затвердженого постановою Правління НБУ від 17.08.2012 № 346 (далі - Положення № 346), оскільки воно не містить мотивів за якими відповідач дійшов висновку про те, що діяльність банку є ризиковою та загрожує інтересам вкладників чи інших кредиторів банку.

4. Крім того, позивач наголосив, що оспорюване рішення прийняте без дотримання визначеного частинами третьою та четвертою статті 74 Закону № 2121-III «Про банки і банківську діяльність» шестимісячного строку застосування до банку заходів впливу у вигляді штрафу.

Обґрунтування позиції відповідача:

1. ПАТ АКБ «ПІВНІЧНИЙ» не здійснив належних заходів щодо вивчення клієнтів банку ТОВ «ПІВДЕНЬ ІНВЕСТ», ТОВ «ЗАХІД ФІНАНС» та ТОВ «СХІД ІНВЕСТ», передбачених у внутрішніх документах банку з питань фінансового моніторингу, не здійснив поглиблену перевірку вказаних підприємств в передбачених законодавством з питань запобігання легалізації кримінальних доходів/фінансування тероризму та внутрішніми документами банку випадках, не відмовляв відповідно до вимог статті 15 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» № 361-IX від 06.12.2019 (далі - Закон № 361-IX) зазначеним вище клієнтам у проведенні фінансових операцій; не звертався із запитом до органів виконавчої влади, державних реєстраторів,

правоохоронних органів, юридичних осіб, щодо вивчення та ідентифікації зазначених вище клієнтів, та їх фінансових операцій.

2. Так, банк при проведенні фінансових операцій з ТОВ «ПІВДЕНЬ ІНВЕСТ», ТОВ «ЗАХІД ФІНАНС» та ТОВ «СХІД ІНВЕСТ» не брав до уваги визначені НБУ критерії та не вжив належних заходів відповідно до Положення про здійснення банками фінансового моніторингу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 19.05.2020 № 65 (далі - Положення № 65) та внутрішніх документів.

Стислий виклад обставин справи, встановлених судом:

Ухвалою суду від 19 грудня 2025 року відкрито провадження в адміністративній справі.

Презюмується, що судовий збір сплачений позивачем в порядку та розмірах, встановлених Законом України «Про судовий збір» від 08.07.2011 № 3674-VI.

В судовому засіданні представник позивача підтримав доводи, викладені в позовній заяві, просив її задовольнити.

Представник відповідача просив відмовити у задоволенні позовної заяви у повному обсязі.

У період з 17.04.2025 по 16.05.2025 Департаментом фінансового моніторингу на підставі посвідчення Національного банку України (далі – НБУ) від 16.04.2025 №16-0012/60567, відповідно до вимог пункту 14 розділу II Положення про порядок організації та здійснення нагляду у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду у сфері реалізації спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), затвердженого постановою Правління НБУ від 30.06.2020 № 197, Плану перевірок банків та небанківських фінансових установ - резидентів на 2025 рік, проведено планову виїзну перевірку з питань дотримання ПАТ АКБ «ПІВНІЧНИЙ» законодавства, яке регулює відносини у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення за період діяльності з 01.03.2023 по 01.04.2025.

Результати проведеної перевірки оформлені довідкою від 15.05.2025, у висновках якої зазначено про наявність випадків порушення позивачем вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», Положення про здійснення банками фінансового моніторингу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 19.05.2020 №65 (далі - Положення № 65).

Крім того зазначено, що у інспекційної групи наявні підстави вважати, що проведені окремими клієнтами позивача фінансові операції містять ознаки порушення законодавства з питань фінансового моніторингу, передбачені абзацом 2, підпункту 1, абзацом 1 підпункту 6, підпунктом 7 пункту 7.21 глави 7 розділу II Положенням про застосування Національним банком України заходів впливу, затверджене постановою Правління НБУ від 17.08.2012 № 346.

У результаті здійснення інспекційної перевірки НБУ встановило, що протягом періоду з 01.03.2023 по 01.04.2025 юридичною особою - клієнтом банку ТОВ «ПІВДЕНЬ ІНВЕСТ» з рахунку № UA123456789101112131415161718 було перераховано на рахунок № UA36265800000695483264559927 в АТ КБ «БАНК «ЮНІСТЬ» на підставі укладеного з цим банком договору № 789/3 на послуги з інкасації від 10.10.2022 безготівкові кошти на загальну суму 596 874 057, 28 грн. (п'ятсот дев'яносто шість мільйонів вісімсот сімдесят чотири тисячі п'ятдесят сім грн. 28 коп.) (98,57 % всіх видаткових фінансових операцій з рахунку № UA123456789101112131415161718, відкритого в банку).

Згідно з умовами договору №789/3 АТ КБ «БАНК «ЮНІСТЬ» власними силами та засобами в зазначені дні та години надає ТОВ «ПІВДЕНЬ ІНВЕСТ» послуги з інкасації (проводить збирання та доставку готівки) з каси АТ КБ «БАНК «ЮНІСТЬ» до підрозділів ТОВ «ПІВДЕНЬ ІНВЕСТ» та у зворотному напрямку за адресами, зазначеними у додатку №1 до договору №789/3 від 10.10.2022. Також, АТ КБ «БАНК «ЮНІСТЬ» зобов'язується здійснювати перерахування інкасованої виручки і забезпечувати її своєчасний переказ, наступного після інкасації робочого дня на поточний рахунок ТОВ «ПІВДЕНЬ ІНВЕСТ» № UA123456789100012131415166325, відкритий у АТ КБ «ВЕСТ БАНК».

У заявці на інкасацію від 03.08.2023 року на послуги з інкасації наявна інформація про три відділення ТОВ «ПІВДЕНЬ ІНВЕСТ» та у реєстрах кредитних договорів за 01.01.2023, 02.06.2023 року, 10.01.2024, 12.07.2024, 15.01.2025 року зазначена інформація щодо трьох відділень, а саме: Відділення № 1, Відділення № 2 та Відділення № 3. Водночас, відповідно до даних, наявних у банку, зокрема анкети клієнта - юридичної особи - резидента, інформації з опитувального листа юридичної особи від 23.09.2022, інформації з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, даних з Державного реєстру фінансових установ, відокремлені підрозділи (філії, представництва тощо) у ТОВ «ПІВДЕНЬ ІНВЕСТ» відсутні.

Крім того, Комітетом з питань нагляду та регулювання діяльності банків, нагляду (оверсайту) платіжних систем НБУ щодо ТОВ «ПІВДЕНЬ ІНВЕСТ» виявлено ознаки, які можуть свідчити про здійснення ним фінансових операцій, що містять ознаки фіктивності, зокрема:

місцезнаходження клієнта є адресою, яка є місцем реєстрації значної кількості юридичних осіб (за адресою: 01004, м. Київ, вул. Вільна, 229, зареєстровано 145 юридичних осіб);

часті зміни в установчих документах клієнта, зокрема, пов'язані зі зміною його керівників (з 14.04.2018 року до моменту відкриття першого рахунку в банку (10.11.2021 року) тричі відбувалась зміна керівника);

зміна керівника та кінцевого бенефіціарного власника перед відкриттям рахунку в банку;

у штаті клієнта працює одна особа;

керівником та кінцевим бенефіціарним власником клієнта є одна й та сама особа;

обіг грошових коштів за рахунками клієнта складає мільйони гривень;

90 % всіх фінансових операцій за кредитом рахунку ТОВ «ПІВДЕНЬ ІНВЕСТ» № UA569876789101100000415161718 було проведено на підставі договорів відступлення права вимоги (без ПДВ);

керівник клієнта є одночасно засновником та кінцевим бенефіціарним власником/керівником ще у трьох компаніях - ТОВ «ПІВДЕНЬ ГРУП», ТОВ «ПІВДЕНЬ КОМ» та ТОВ «ПІВДЕНЬ-14».

Протягом періоду з 01.03.2023 по 01.04.2025 клієнтами позивача, а саме ТОВ «ЗАХІД ІНВЕСТ» з рахунку № UA962876989101100000416699718 ТОВ «СХІД ІНВЕСТ» з рахунку № UA9873500001011009648151336778 перераховано 405 560 640, 00 грн. (чотириста п'ять мільйонів п'ятсот шістдесят тисяч шістсот сорок грн. 00 коп.) згідно договорів на послуги з інкасації, а саме:

у період з 31.10.2023 по 14.06.2024 (включно) з рахунку ТОВ «ЗАХІД ІНВЕСТ» № UA962876989101100000416699718 списано 245 060 640, 00 грн (двісті сорок п'ять мільйонів шістдесят тисяч шістсот сорок грн. 00 коп.) на рахунок № UA589246102301100000416669587, відкритий в АТ КБ «ТАСКАБАНК», як переказ власних грошових коштів згідно із заявкою на підкріплення каси згідно з договорами;

згідно з договором від 27.09.2023 № 569 наявна інформація про чотири відділення ТОВ «ЗАХІД ІНВЕСТ», однак на офіційному сайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі – Нацкомфінпослуг) наявна інформація про відокремлені підрозділи ТОВ «ЗАХІД ІНВЕСТ», які створені 11.11.2023 та 13.11.2023, тобто пізніше ніж дата укладання договору № 569;

у період з 24.04.2024 по 22.05.2024 (включно) з рахунку ТОВ «СХІД ІНВЕСТ» № UA9873500001011009648151336778 списано 105 010 000, 00 грн (сто п'ять мільйонів десять тисяч грн. 00 коп.) на рахунки № UA6523000001011009600236338974 та № UA9873500001011009648151369587, відкриті в АТ КБ «УКРБАНК», як перерахування коштів на послуги інкасації за договорами № 33 від 04.04.2023 та № 31 від 27.04.2023 (без ПДВ);

у період з 06.10.2024 по 10.12.2024 (включно) з рахунку ТОВ «СХІД ІНВЕСТ» № UA9873500001011009648151312365 списано 89 000 000, 00 грн (вісімдесят дев'ять мільйонів грн. 00 коп.) на рахунок № UA9873500001011009648100036947, відкритий в АТ КБ «БАНК «ЮНІСТЬ», як перерахування коштів на послуги з інкасації за договором від 01.03.2023 № 695 (без ПДВ).

Також інспекційною групою було встановлено, що кошти, які в подальшому перераховувались ТОВ «ЗАХІД ІНВЕСТ» та ТОВ «СХІД ІНВЕСТ» згідно з договорами інкасації, в основному (близько 88 %) надходили з рахунку № UA4569870001011009648123651234 ТОВ «ПОЛІТЕХ ІНВЕСТ», відкритого в банку, а саме: на рахунок ТОВ «ЗАХІД ІНВЕСТ», відкритий в банку, у сумі 70 923 923, 22 грн (сімдесят мільйонів дев'ятсот двадцять три тисячі дев'ятсот двадцять три грн. 22 коп.) за період з 24.05.2024 по 21.06.2024 та рахунок ТОВ «СХІД ІНВЕСТ», відкритий у банку, у сумі 302 000

000, 00 грн (триста два мільйони грн. 00 коп.) за період з 24.03.2024 по 27.06.2024 на підставі договорів купівлі - продажу цінних паперів.

На момент проведення банком фінансових операцій на підставі договорів купівлі - продажу цінних паперів, емітентами за якими, зокрема, виступало АТ СК «ДОРОГА» у відкритих джерелах була наявна інформація про анулювання всіх ліцензій на провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів), а саме на послуги у сфері страхування в частині проведення конкретних видів страхування, та виключення АТ СК «ДОРОГА» з реєстру фінансових установ на провадження страхової діяльності.

Інспекційною групою встановлено здійснення за рахунками ТОВ «ЗАХІД ІНВЕСТ», ТОВ «СХІД ІНВЕСТ» фінансових операцій на мільйони гривень, наявність головного офісу та відокремлених підрозділів за відсутності трудових ресурсів; відсутність фінансових операцій за рахунком ТОВ «СХІД ІНВЕСТ» № UA9873500001011009648151336778 з перерахування інкасованої виручки за відповідні періоди.

ПАТ АКБ «ПІВНІЧНИЙ» здійснив ідентифікацію юридичних осіб ТОВ «ФК «ПІВДЕНЬ ІНВЕСТ», ТОВ «ЗАХІД ІНВЕСТ» та ТОВ «СХІД ІНВЕСТ» у спосіб, визначений Законом № 361-ІХ.

ТОВ «ПІВДЕНЬ ІНВЕСТ» це фінансова компанія, що внесена до Державного реєстру фінансових установ, із зареєстрованим та сплаченим капіталом у розмірі 6 070 000, 00 грн (шість мільйонів сімдесят тисяч грн. 00 коп.), з низкою ліцензій, виданих Нацкомфінпослуг, які станом на час відкриття рахунку та проведення операцій не були скасованими чи відкликаними.

Крім того, ТОВ «ФК «ПІВДЕНЬ ІНВЕСТ», ТОВ «ЗАХІД ІНВЕСТ» та ТОВ «СХІД ІНВЕСТ» було надано банку документальні підтвердження джерела походження коштів, а саме копії договорів із відступлення права вимоги та купівлі - продажу цінних паперів, що були підставою для зарахування коштів на рахунок клієнта банку. Вказані договори перевірялись позивачем у відкритих джерелах, у яких не містилось інформації про визнання недійсними зазначених угод. Крім того, позивачем у відкритих джерелах здійснювалась перевірка ціни акцій АТ СК «ДОРОГА» на момент проведення торгів, яка відповідала ціні, зазначеній у договорах купівлі - продажу акцій.

Комітетом з питань нагляду та регулювання діяльності банків, нагляду (оверсайту) платіжних систем Національного банку України (далі – НБУ) на підставі висновків, викладених у довідці Департаменту фінансового моніторингу НБУ від 15.05.2025 про результати проведеної перевірки з питань дотримання Публічного акціонерного товариства комерційний банк «Північний» (далі – ПАТ АКБ «Північний») законодавства, яке регулює відносини у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення за період діяльності з 01.03.2023 по 01.04.2025, було ухвалене рішення від 14.11.2025 № 764/БТ «Про накладення штрафу на ПАТ АКБ «Північний», яким на позивача накладено штрафні санкції у сумі 7695321,56 грн. (сім мільйонів шістсот дев'яносто п'ять тисяч триста двадцять одна грн. 56 коп.).

1.1. Ключове питання, яке суд розглядає у справі

1.2. Джерела права (норми права) та мотиви їх застосування / незастосування при ухваленні судового рішення

1.3. Мотивована оцінка аргументів, наведених учасниками справи, зокрема щодо наявності чи відсутності підстав для задоволення позову із посиланням на норми права, які застосував/ не застосував суд, мотиви їх застосування / незастосування

1.4. Висновок, чи було і ким порушено права чи інтереси, за захистом яких звернулися до суду, та мотиви такого висновку

1.5. Узагальнений висновок про те, яке судове рішення слід ухвалити за результатами розгляду справи, та обґрунтування судових витрат (із наведенням відповідного розрахунку за необхідності)

ВИД УХВАЛЕНОГО СУДОВОГО РІШЕННЯ:

2.1 Висновки суду про задоволення позову чи про відмову в позові повністю або частково щодо кожної із заявлених вимог

2.2 Розподіл судових витрат

2.3 Строки та порядок набрання судовим рішенням законної сили та його оскарження. Інформація про сторони та інших учасників справи